

eISSN: 2524-0072

2024 | 63

Електронний журнал

НАЦІОНАЛЬНА
ФІЛАНДАНСЬКА

ЕКОНОМІКА
та СУСПІЛЬСТВО

Редакційна колегія

Головний редактор журналу:

Головко Олег Павлович, кандидат економічних наук, директор Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій.

Члени редакційної колегії журналу:

Баженков Євген Володимирович, доктор економічних наук, доцент, директор Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти»

Білозубенко Володимир Станіславович, доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин, регіональних студій та туризму Університету митної справи та фінансів.

Бойко Світлана Васиївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів Національного університету харчових технологій.

Графська Орислава Іванівна, доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри готельно-ресторанного бізнесу Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського.

Гуткевич Світлана Олександрівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки Національного університету харчових технологій.

Дишкантюк Оксана Володимирівна, кандидат технічних наук, доцент, декан факультету менеджменту, готельно-ресторанної справи і туризму Міжнародного гуманітарного університету.

Жосан Ганна Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та інформаційних технологій Херсонського державного аграрного університету.

Киркач Світлана Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри банківської справи і фінансових послуг Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

Князевич Анна Олександрівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів та обліку, Гірничо-металургійна академія імені Станіслава Сташиця (Польща).

Ковбас Галина Іванівна, кандидат економічних наук, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.

Корбутяк Аліна Георгіївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри публічних, корпоративних фінансів та фінансового посередництва Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Котенко Тетяна Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Центральноукраїнського національного технічного університету

Кузіна Руслана Вілїївна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку та аудиту Одеського національного економічного університету.

Македон Вячеслав Владиславович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародної економіки і світових фінансів Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Мартинюк Олена Анатоліївна, доктор економічних наук, професор, Міжнародний гуманітарний університет.

Масленніков Свген Іванович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту та інновацій Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

Нямецук Ганна Валеріївна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри міжнародної економіки та публічного управління і адміністрування Придніпровської державної академії будівництва та архітектури.

Підгірна Валентина Никифорівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Плинокос Дмитро Дмитрович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва торгівлі та біржової діяльності Національного університету «Запорізька політехніка».

Прохорчук Світлана Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент, проректор з навчально-методичної роботи Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний університет бізнесу і права».

Сокровольська Наталія Ярославівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри публічних, корпоративних фінансів та фінансового посередництва Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Pawel Czarnecki, Prof., dr hab., Rector of Warsaw Management University (Poland).

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА ФІНАНСОВІ ЗАСАДИ ВІДНОВЛЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ УКРАЇНИ

Тетяна Шматковська, Наталія Мостовенко

Переглядів статті: 5 | Завантажень PDF: 1

 PDF

МЕНЕДЖМЕНТ

ШАБЛОН ДИЗАЙНУ ТЕХНІЧНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ДЛЯ КРАЩОЇ СПІВПРАЦІ РОЗРОБНИКІВ РОЗПОДІЛЕНИХ КОМАНД

Олександр Боголій

Переглядів статті: 21 | Завантажень PDF: 3

 PDF (English)

ПІДХОДИ ДО ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ КЛАСТЕРІВ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

Олександр Мазний, Олександр Ковбаса

Переглядів статті: 9 | Завантажень PDF: 4

 PDF

УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ АПК

Василь Балдинюк, Вікторія Балдинюк

Переглядів статті: 8 | Завантажень PDF: 7

 PDF

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ РОЛІ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Світлана Богуславська, Максим Суховий

Переглядів статті: 8 | Завантажень PDF: 4

 PDF

КАТЕГОРІАЛЬНИЙ АПАРАТ УПРАВЛІННЯ КАДРОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Богдан Вітик

Переглядів статті: 6 | Завантажень PDF: 2

 PDF

AGILE ДЛЯ МІЖНАЦІОНАЛЬНИХ ІТ-ПРОЕКТІВ: ПРОДУКТИВНІСТЬ ТА РИЗИКИ

Олексій Другов, Рубен Терзян

Переглядів статті: 10 | Завантажень PDF: 4

 PDF

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-13>

УДК 330.322:338.431

УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ АПК

MANAGEMENT OF INVESTMENT POTENTIAL OF AGRICULTURE ENTERPRISES

Балдинюк Василь Михайловичкандидат наук з державного управління, доцент,
Вінницький національний аграрний університет
ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-9014-8866>**Балдинюк Вікторія Василівна**асистент,
Вінницький національний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-9316-8539>**Baldynyuk Vasy, Baldynuk Victoria**

Vinnytsia National Agrarian University

У статті досліджуються проблеми та перспективи управління інвестиційним потенціалом підприємств агропромислового комплексу (АПК) України. Визначено, що управління інвестиційним потенціалом підприємств АПК є ключовим фактором їх стійкого розвитку та конкурентоспроможності. Однак, на практиці, багато підприємств АПК стикаються з низкою невіршених проблем, які стримують їх інвестиційний потенціал. В результаті дослідження було визначено, що до основних проблем управління інвестиційним потенціалом підприємств АПК належать: недостатнє розуміння інвестиційного потенціалу, відсутність чіткої інвестиційної політики, неефективна система оцінки інвестиційних проєктів, недостатній доступ до фінансування, високі інвестиційні ризики, неефективна система управління інвестиціями, відсутність кваліфікованих кадрів. Для вирішення проблем управління інвестиційним потенціалом підприємств АПК рекомендується: провести детальний аналіз інвестиційного потенціалу підприємства, розробити чітку інвестиційну політику, впровадити ефективну систему оцінки інвестиційних проєктів, забезпечити доступ до фінансування, розробити стратегію управління інвестиційними ризиками, впровадити ефективну систему управління інвестиціями, підвищити кваліфікацію кадрів/ Управління інвестиційним потенціалом підприємств АПК є ключовим фактором їх стійкого розвитку та конкурентоспроможності. Вирішення невіршених проблем в цій сфері дозволить підприємствам АПК повністю реалізувати свій інвестиційний потенціал та досягти успіху на ринку.

Ключові слова: інвестиційний потенціал, підприємства АПК, управління інвестиціями, інвестиції, розвиток, управління ризиками, підприємство, ефективність, державне стимулювання, інновації, переробка, біопалива.

The purpose of the study is to determine the main problems of managing the investment potential of agro-industrial complex enterprises and to develop recommendations for their solution. The article uses the methods of analytical generalization and systematization of scientific literature, as well as empirical research based on the study of the practice of managing the investment potential of agribusiness enterprises. The article examines the problems and prospects of managing the investment potential of enterprises of the agro-industrial complex (APC) of Ukraine. It was determined that the management of the investment potential of agribusiness enterprises is a key factor in their sustainable development and competitiveness. However, in practice, many agribusiness enterprises face a number of unsolved problems that hold back their investment potential. As a result of the study, it was determined that the main problems of managing the investment potential of agro-industrial complex enterprises include: insufficient understanding of investment potential, lack of a clear investment policy, ineffective system for evaluating investment projects, insufficient access to financing, high investment risks, ineffective investment management system, lack of qualified personnel. Management of the investment potential of agribusiness enterprises is a key factor in their sustainable development and competitiveness. Solving unresolved problems in this area will allow agribusiness enterprises to fully realize their investment potential and achieve success in the market. In order to intensify mortgage lending of agricultural land in Ukraine, it is proposed to create a land investment company "Investment and Land Company". This company will act as: an operator on the agricultural land market in the regions, a provider of

economic and legal services in the field of land relations, including in agriculture. The main tasks of the "Investment and Land Company": development of methodological recommendations for agreements on the agricultural land market, provision of information and legal support for these agreements, creation of a favorable legal and economic environment for the functioning of the land market, protection of the rights of owners and tenants of land plots, legal regulation of their relations with investors who invest in the agrarian sector of the region. In order to fulfill these tasks, the "Investment and Land Company" is proposed to be granted the right to: conduct mortgage and collateral operations, to attract funds from the state and local budgets, as well as commercial banks, on a loan basis. To solve the unresolved problems of managing the investment potential of agro-industrial complex enterprises, it is recommended to: conduct a detailed analysis of the investment potential of the enterprise, develop a clear investment policy, implement an effective system for evaluating investment projects, ensure access to financing, develop an investment risk management strategy, implement an effective investment management system, improve personnel qualifications.

Keywords: investment potential, agribusiness enterprises, investment management, investment, development, risk management, enterprise, efficiency, state incentives, innovations, processing, biofuels.

Постановка проблеми. Сільське господарство та харчова промисловість відіграють ключову роль в економіці України. Однак, війна 2022 року призвела до значних руйнувань та втрат в аграрному секторі, що негативно вплинуло на його інвестиційний потенціал.

Відновлення та розвиток АПК в умовах воєнного стану та повоєнного періоду вимагає нових підходів до управління інвестиційним потенціалом підприємств.

На жаль нині низький рівень інвестиційної активності в АПК: війна, політична та економічна нестабільність стримують інвесторів від вкладення коштів в аграрний сектор, недосконалість інвестиційного клімату, бюрократія та корупція роблять інвестиції в АПК менш привабливими.

На сьогоднішню частину інвестицій використовується нерационально, що призводить до низької віддачі від вкладень. Присутня недосконалість системи моніторингу та контролю за використанням інвестиційних ресурсів.

Вирішення цих проблем потребує комплексного підходу, що включає: створення сприятливого інвестиційного клімату; зменшення бюрократичних бар'єрів, боротьба з корупцією, запровадження податкових та інших стимулів для інвесторів; підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів; впровадження системи моніторингу та контролю за використанням інвестиційних ресурсів; підтримка інноваційних проектів та впровадження новітніх технологій в АПК; узгодження інвестиційних програм підприємств АПК з державною стратегією розвитку галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Управління інвестиційним потенціалом підприємств агропромислового комплексу є ключовим фактором їх стійкого розвитку та конкурентоспроможності. Дослідженням розвитку АПК та напрямів інвестування присвя-

чені праці: Іщенко Я. П., Калетніка Г. М., Гонтарука Я. В., Мазур К. В., Березюка С. В. та ін. Однак, на практиці, багато підприємств АПК стикаються з низкою невирішених проблем, які стримують їх інвестиційний потенціал, що зумовлює актуальність дослідження.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Невирішені проблеми в управлінні інвестиційним потенціалом АПК є: недостатнє розуміння інвестиційного потенціалу, відсутність чіткої інвестиційної політики, неефективна система оцінки інвестиційних проектів, недостатній доступ до фінансування, високі інвестиційні ризики.

Агропромисловий сектор характеризується високими ризиками, пов'язаними з погодними умовами, коливаннями цін на продукцію та іншими факторами. Багато підприємств АПК відчувають нестачу кваліфікованих кадрів, які володіють знаннями та навичками в сфері управління інвестиціями.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є розробка напрямів вдосконалення інвестиційної діяльності в АПК України в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу дослідження. Війна в Україні негативно вплинула на інвестиційний потенціал аграрного сектору. Руйнування інфраструктури, зменшення посівних площ, зростання цін на ресурси та логістичні труднощі призвели до значного скорочення інвестиційної активності.

Головні чинники, що викликали погіршення інвестиційного клімату в АПК, це:

- 1) зменшення припливу фінансових ресурсів у галузі АПК, що виражено у падінні витрат на реалізацію продукції внаслідок скорочення платоспроможного попиту населення на продовольство;

- 2) додаткове зниження прибутків вітчизняних виробників через необґрунтовано високу частку імпортного продовольства на

внутрішньому українському ринку, тобто звуження ринку збуту;

3) збереження монополізованої структури промислового сектора вітчизняного АПК і відсутність ринкових механізмів, що регулюють цінові відносини сільськогосподарських, переробних, торгово-закупівельних і ресурсощадних підприємств. У результаті зріс ціновий паритет і погіршилися фінансово-вартісні пропорції міжгалузевого обміну, сформувався дисбаланс між прибутками і витратами;

4) незавершеність процесів інституційних перетворень у сільському господарстві і в суміжних галузях АПК. Внутрішня структура управління і система організаційно-технологічної взаємодії не приведені у відповідність у ході реформ [1; 9; 10].

Нинішнє становище сільськогосподарських підприємств на ринку інвестицій характеризується їх неготовністю до ефективного освоєння засобів, а також неготовністю потенційних інвесторів вкладати капітал в підприємства через високі ризики, пов'язані з незахищеністю права власності, з великою ймовірністю неповернення коштів через погане управління. Проте, аграрний сектор залишається одним з ключових для української економіки. Він забезпечує продовольчу безпеку країни та є важливим джерелом експортних надходжень.

Зниження обсягів виробництва окремих культур зумовлено військовими діями та втратою значних посівних площ (табл. 1).

Отже, через бойові дії, окупацію територій та мінування полів, посівні площі зернових та олійних культур в 2022 році скоротилися на 30-40% порівняно з 2021 роком.

Особливо постраждали східні та південні регіони країни, де зосереджена значна частина аграрного потенціалу. Вивезення української аграрної продукції з портів Чорного моря стало неможливим через блокаду з боку Росії. Це призвело до значного зростання цін на транспортні послуги та ускладнило логістику експорту.

В умовах воєнного стану держава вживає заходів для підтримки інвестицій в АПК. До таких заходів належать: фінансова підтримка, державні субсидії, пільгові кредити, компенсації за втрати.

Податкові пільги: зниження податків на прибуток, ПДВ та інші податки, спрощення адміністративних процедур, зменшення бюрократичних бар'єрів для отримання дозволів та ліцензій.

Гарантії безпеки інвестицій: жердавне страхування інвестицій від воєнних ризиків.

Незважаючи на вжиті заходи, інвестиційний потенціал АПК залишається значно нижчим, ніж до війни.

Інвестори стримуються від вкладення коштів через військові ризики, невизначеність майбутнього та складність прогнозування рентабельності інвестицій.

Однак, існують й певні позитивні моменти, а саме:

Зростання світового попиту на продовольство створює нові можливості для українських аграріїв.

Війна також стимулює розвиток нових технологій та інновацій в АПК.

В цілому, стан інвестування АПК в умовах воєнного стану є складним та суперечливим.

Існує багато проблем, які стримують інвестиційну активність.

Проте, є й певні можливості для розвитку аграрного сектору.

Майбутнє інвестування в АПК буде залежати від ходу війни, ефективності державної підтримки та здатності українських аграріїв адаптуватися до нових умов.

Очікується, що після закінчення війни інвестиційний потенціал АПК значно зросте.

Активність інвестування в АПК залежить від ряду факторів:

Обґрунтованість стратегії розвитку: чітко визначені цілі, завдання та методи інвестування роблять вкладення коштів більш привабливими.

Тактика інвестування: ефективні інструменти та методи вкладення коштів збільшують ймовірність отримання очікуваної віддачі.

Інвестиційний клімат: сприятливе середовище для інвесторів, захист їхніх прав та стимулювання інвестиційної діяльності сприяють зростанню інвестицій.

Механізми інвестування: прозорі та доступні механізми вкладення коштів роблять інвестування більш зрозумілим та зручним.

Заходи інвестиційного розвитку аграрних підприємств спрямовані на:

– залучення додаткових інвестицій в сільське господарство: це необхідно для стабілізації виробництва та подальшого розвитку аграрного сектору;

– використання внутрішніх джерел фінансування: кожне підприємство має розробити комплекс заходів, які забезпечать зростання інвестицій за рахунок власних коштів.

Основними напрямками інвестування з власних коштів можуть бути:

Таблиця 1

Виробництво культур сільськогосподарських за категоріями господарств , тисяч тонн

	2000	2005	2010	2015	2019	2020	2021	2022
Господарства усіх категорій								
Культури зернові та зернобобові	24459,0	38015,5	39270,9	60125,8	75143,2	64933,4	86010,4	53863,7
Буряк цукровий	13198,8	15467,8	13749,2	10330,8	10204,5	9150,2	10853,9	9941,5
Соняшник	3457,4	4706,1	6771,5	11181,1	15254,1	13110,4	16392,4	11328,8
Картопля	19838,1	19462,4	18704,8	20839,3	20269,2	20838,0	21356,3	20899,2
Культури овочеві	5821,3	7295,0	8122,4	9214,0	9687,6	9652,8	9935,2	7511,6
Культури плодові та ягідні	1452,6	1689,9	1746,5	2152,8	2118,9	2023,9	2235,1	1994,8
Підприємства								
Культури зернові та зернобобові	19964,2	28790,4	29779,3	46506,6	59982,1	51718,0	69689,1	42315,2
Буряк цукровий	11594,1	12145,4	12663,4	9553,8	9658,3	8627,1	10353,7	9508,0
Соняшник	3025,7	3709,9	5585,6	9549,2	13088,6	11492,9	14214,0	9988,8
Картопля	276,7	239,7	482,5	456,0	373,4	398,1	494,6	433,5
Культури овочеві	986,3	780,7	964,6	1281,7	1420,9	1491,1	1402,1	444,5
Культури плодові та ягідні	264,1	200,1	286,8	411,7	351,1	340,5	464,2	352,6
у т.ч. фермерські								
Культури зернові та зернобобові	1256,4	4082,7	4702,5	7650,2	11489,7	9649,1	14195,4	8407,1
Буряк цукровий	755,1	1373,1	1154,7	618,9	459,7	422,5	517,1	550,2
Соняшник	347,3	735,0	1208,5	2167,0	3098,9	2465,4	3308,9	2078,8
Картопля	56,4	84,7	161,3	126,0	94,0	113,2	130,3	107,6
Культури овочеві	82,6	156,1	211,9	282,5	293,9	291,2	243,1	101,1
Культури плодові та ягідні	3,9	10,8	37,0	68,3	99,8	90,8	160,9	140,8
Господарства населення								
Культури зернові та зернобобові	4494,8	9225,1	9491,6	13619,2	15161,1	13215,4	16321,3	11548,5
Буряк цукровий	1604,7	3322,4	1085,8	777,0	546,2	523,1	500,2	433,5
Соняшник	431,7	996,2	1185,9	1631,9	2165,5	1617,5	2178,4	1340,0
Картопля	19561,4	19222,7	18222,3	20383,3	19895,8	20439,9	20861,7	20465,7
Культури овочеві	4835,0	6514,3	7157,8	7932,3	8266,7	8161,7	8533,1	7067,1
Культури плодові та ягідні	1188,5	1489,8	1459,7	1741,1	1767,8	1683,4	1770,9	1642,2

Джерело: систематизовано на основі [1]

– збільшення обсягів виробництва: може бути досягнуто за рахунок розширення посівних площ, впровадження нових технологій та підвищення продуктивності праці;

– поліпшення якості продукції: може бути досягнуто за рахунок впровадження нових методів вирощування, використання якісного

насіння та добрив, а також вдосконалення систем зберігання та переробки продукції;

– підвищення ефективності виробництва: може бути досягнуто за рахунок зниження витрат на виробництво, впровадження енергозберігаючих технологій та оптимізації логістичних процесів.

Інвестування в аграрний сектор може бути вигідним як для держави, так і для приватного сектору. Воно сприяє зростанню економіки, створенню нових робочих місць та забезпеченню продовольчої безпеки країни.

Для підвищення інвестиційної привабливості аграрного сектору та стимулювання розвитку нових сільськогосподарських виробництв необхідно створити систему інвестиційних майданчиків.

Інвестиційні майданчики – це локалізовані території, призначені для цільового освоєння та перспективного розвитку сільськогосподарських проектів.

При виборі інвестиційних майданчиків важливо враховувати:

Економічні фактори: наявність природних ресурсів, транспортну доступність, ринкову інфраструктуру, трудові ресурси.

Інвестиційні стимули: податкові пільги, державні субсидії, доступ до кредитних ресурсів.

Вартість створення інфраструктури: будівництво доріг, електромереж, складських приміщень та інших об'єктів.

Інформація про інвестиційні майданчики повинна бути доступна потенційним інвесторам.

Це може бути зроблено за допомогою створення онлайн-платформи де буде розміщено інформацію про доступні майданчики, їх характеристики, інвестиційні стимули.

Проведення інвестиційних форумів та конференцій.

Публікації інформаційних матеріалів:

В сучасних умовах, для підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору, необхідна нова інвестиційна політика. Вона повинна включати:

Створення сприятливого інвестиційного клімату:

Запровадження механізмів державно-приватного партнерства:

Спільне фінансування інфраструктурних проектів та інвестиційних програм.

Підтримку інновацій та нових технологій: надання грантів та інших видів фінансової допомоги для впровадження нових методів ведення сільського господарства.

Запропоновані механізми реалізації інвестиційних проектів в аграрній галузі повинні:

Вирівнювати умови в сільському господарстві порівняно з іншими галузями (рентабельність і ризики) для інвесторів.

Мотивувати сільськогосподарських товаровиробників до оптимізації витрат та викорис-

тання високопродуктивних технологій і ресурсів при реалізації інвестиційного проекту.

Впровадження нової інвестиційної політики сприятиме розвитку аграрного сектору, збільшенню інвестицій та створенню нових робочих місць.

На основі виконаних розрахунків здійснено рейтингування областей України за значенням інтегрального показника інвестиційної привабливості аграрного сектору регіонів.

Лідери рейтингу за вищезазначеним показником мають високорозвинений корпоративний сектор аграрної економіки, де суб'єкти демонструють значну ефективність у використанні інвестиційного потенціалу.

Підтвердженням цього є значення проведених розрахунків інтегрального показника ефективності використання інвестиційного потенціалу сільськогосподарських підприємств (рис. 1).

Розвиток інфраструктури АПК: будівництво та модернізація елеваторів, сховищ, логістичних центрів та інших об'єктів інфраструктури; залучення інвестицій в розвиток інфраструктури АПК з державного та приватного секторів.

Підвищення рівня науково-технічного забезпечення АПК полягає в:

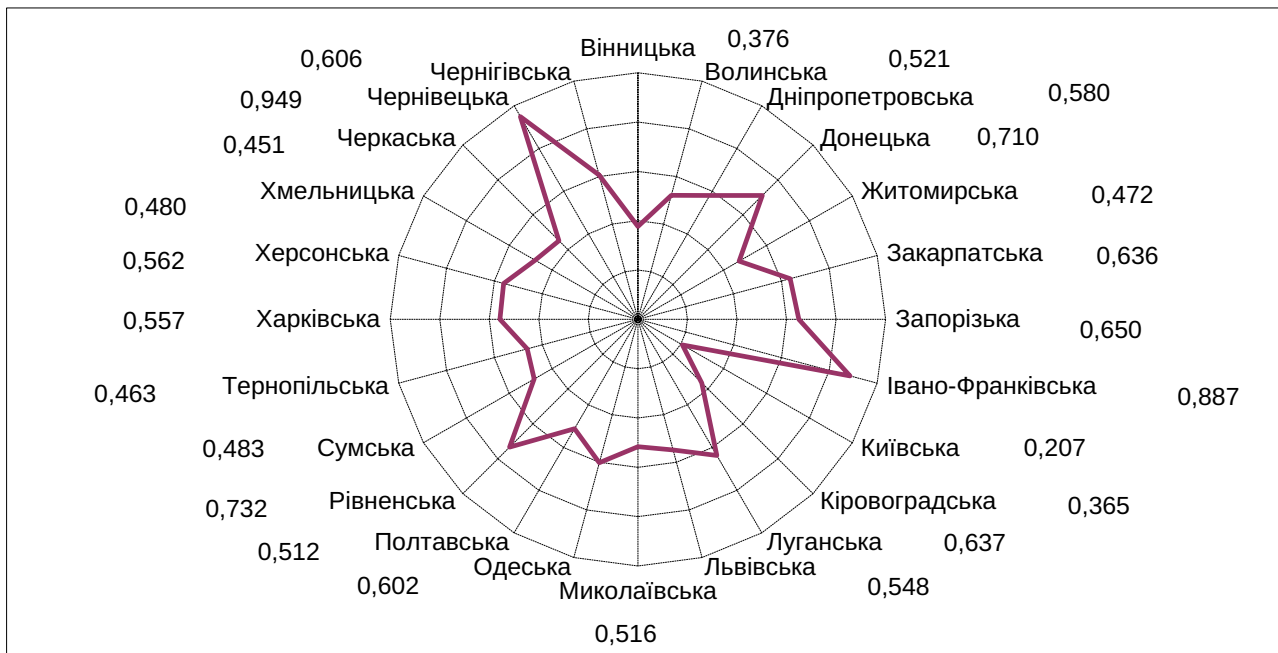
- збільшенні фінансування наукових досліджень та розробок в аграрній сфері;
- впровадження новітніх технологій та методів виробництва в АПК.

З метою активізації іпотечного кредитування земель сільськогосподарського призначення в Україні пропонується створити земельну інвестиційну компанію "Інвестиційно-земельна компанія".

Ця компанія буде виступати як: оператор на ринку сільськогосподарських угідь у регіонах, надавач економіко-правових послуг у сфері земельних відносин, в тому числі в сільському господарстві.

Основні завдання «Інвестиційно-земельної компанії»: розробка методичних рекомендацій щодо угод на ринку земель сільськогосподарського призначення, Забезпечення інформаційно-правового супроводу цих угод, створення сприятливого правового й економічного середовища для функціонування земельного ринку, захист прав власників та орендарів земельних ділянок, правове регулювання їхніх взаємовідносин з інвесторами, які вкладають кошти в аграрний сектор області.

Для виконання цих завдань «Інвестиційно-земельній компанії» пропонується надати

Рис. 1. Оцінка ефективності використання інвестиційного потенціалу аграрного сектору областей України

Джерело: систематизовано на основі [1–2]

право: проводити іпотечні та заставні операції, залучати на позиковій основі кошти державного та місцевих бюджетів, а також комерційних банків.

Модель іпотечного та заставного кредитування під заставу земель сільськогосподарського призначення представлена на рис. 2.

Переваги створення «Інвестиційно-земельної компанії»: активізація іпотечного кредитування земель сільськогосподарського призначення, залучення інвестицій в аграрний сектор області, створення нових робочих місць, збільшення надходжень до бюджетів усіх рівнів.

Очікується, що створення «Інвестиційно-земельної компанії» сприятиме розвитку аграрного сектору України та зробить його більш привабливим для інвестицій.

З метою стимулювання іпотечного кредитування земель сільськогосподарського призначення в регіонах рекомендується створити земельну інвестиційну компанію «Інвестиційно-земельна компанія».

Ця компанія буде виступати як оператор на ринку сільськогосподарських угідь у регіоні та надавати консалтингові послуги.

Зміцнення та розвиток матеріально-технічної бази (МТБ) сільського господарства в сучасних умовах можливі лише на основі

чіткої стратегії, яка враховує регіональні особливості сільгоспвиробництва та можливості інвестування в інноваційний розвиток.

Доцільним для вдосконалення інвестування в АПК є впровадження механізму компенсаційної державної підтримки розвитку лізингових відносин в аграрній сфері матиме ряд позитивних наслідків:

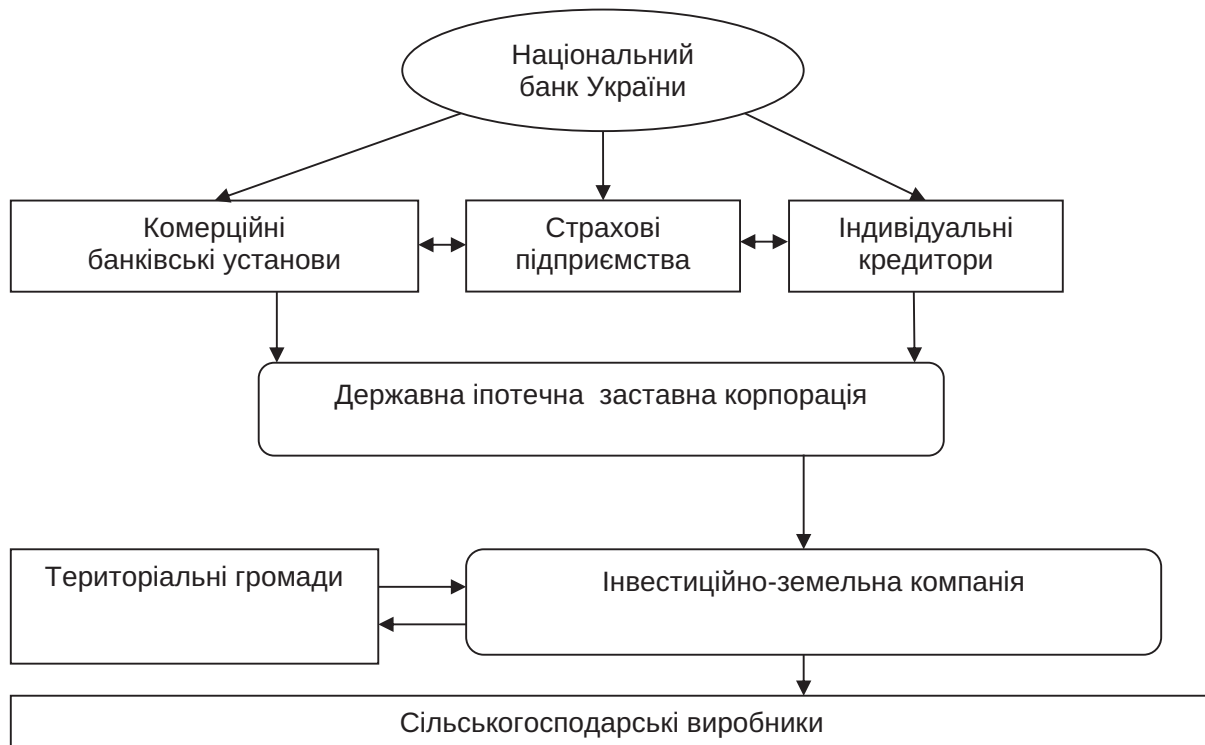
Збільшення прибутковості сільгоспвиробництва: завдяки формуванню системи компенсацій, які частково покриватимуть витрати на лізинг, сільгоспвиробники зможуть отримувати більший прибуток.

Гарантування повернення платежів з аграрного лізингу: завдяки страхуванню, консолідованій відповідальності та заставній цінності лізингового майна, ризик невиконання зобов'язань з боку лізингоотримувачів буде значно зменшено.

Цільове використання компенсаційних коштів: розмір компенсації буде залежати від площі оброблюваних земель, нормативної урожайності та обсягу держзамовлення.

Це гарантуватиме, що кошти будуть використані саме для розвитку сільгоспвиробництва.

Стимулювання оновлення матеріально-технічної бази доцільно впроваджувати в напрямі компенсаційних виплат, що будуть здійснюватися за фактом придбання сільгосп-

Рис. 2. Система земельно-іпотечного кредитування в сільському господарстві

Джерело: систематизовано та адаптовано на основі [2–12]

техніки за лізингом, що стимулюватиме оновлення та модернізацію сільськогосподарських машин та обладнання.

На думку Г. Калетніка, удосконалення державної підтримки відтворювальних процесів у сільському господарстві має бути засноване на використанні компенсаційного механізму з науково обґрунтованою системою нормативів компенсації витрат на придбання матеріально-технічних ресурсів. Одним напрямом державної підтримки має бути стимулювання створення кооперативних машинно-технологічних станцій, які об'єднують малі господарства і дозволяють останнім використовувати сучасну високопродуктивну техніку. Такі кооперативні об'єднання можуть виступати реальними лізингоотримувачами і повноцінно брати участь у системі агропромислового лізингу [2].

Залучення інвестицій в аграрну галузь України в сучасних умовах може бути пріоритетним напрямком розвитку, що може бути реалізовано завдяки формуванню інвестиційних майданчиків для виробництва та розвитку державно-приватного партнерства (ДПП) в аграрній галузі.

Однак, при реалізації ДПП в аграрній сфері виникають ряд проблем, які потребують вирішення співвідношення державних і приватних фінансових ресурсів: Необхідно визначити

оптимальне співвідношення інвестицій з боку держави та приватного сектору, яке забезпечить ефективність ДПП.

Гарантії залучення приватних інвестицій: держава має створити сприятливі умови та гарантії для залучення приватних інвестицій в необхідному обсязі.

Вибір конкретних форм партнерства: необхідно визначити найбільш ефективні форми ДПП в залежності від специфіки проекту та очікуваних результатів.

Забезпечення віддачі від інвестицій: важливо розробити механізми, які гарантуватимуть відповідну віддачу від інвестицій для всіх учасників ДПП.

Вирішення цих проблем дозволить створити сприятливі умови для розвитку ДПП в аграрній сфері та залучення значних інвестицій в розвиток агропромислового комплексу України.

В цілому, впровадження компенсаційного механізму державної підтримки розвитку лізингових відносин в аграрній сфері сприятиме розвитку та модернізації українського агропромислового комплексу.

Реалізація ефективної стратегії МТБ сільського господарства стає системною проблемою та потребує комплексного вирішення таких задач:

– впровадження цих заходів дозволить: підвищити продуктивність праці та ресурсоефективність сільгоспвиробництва; зменшити залежність від імпорту сільгосптехніки, машин та обладнання; забезпечити конкурентноспроможність української сільгосппродукції на світовому ринку.

– для активізації інвестиційного процесу в аграрному секторі необхідно враховувати: стратегічний напрямок розвитку аграрного підприємства, які цілі ставлять перед собою інвестори, які ключові фактори успіху, тактику реалізації інвестицій та ін.

Пропоновані організаційно-економічні заходи інвестиційного розвитку аграрних підприємств спрямовані на: залучення додаткових джерел інвестицій в сільське господарство; стабілізацію виробництва.

Для залучення інвестицій за рахунок внутрішніх джерел кожному підприємству необхідно розробити комплекс заходів, спрямованих на: збільшення обсягів виробництва; поліпшення якості продукції; підвищення ефективності виробництва.

Впровадження цих заходів дозволить: підвищити інвестиційну привабливість аграрних підприємств, збільшити обсяги інвестицій в аграрний сектор, забезпечити сталий розвиток українського агропромислового комплексу.

Висновки. З метою стимулювання розвитку аграрного сектору України та підвищення його інвестиційної привабливості пропонується ряд заходів:

– створення "Інвестиційно-земельної компанії" для стимулювання іпотечного кредитування земель сільськогосподарського призначення. Ця компанія буде виступати як

оператор на ринку сільгоспугідь у регіоні та надавати консалтингові послуги;

– розробка чіткої стратегії розвитку матеріально-технічної бази (МТБ) сільського господарства, яка враховує регіональні особливості сільгоспвиробництва та можливості інвестування в інноваційний розвиток;

– впровадження комплексу заходів щодо МТБ сільського господарства, які дозволять підвищити продуктивність праці, зменшити залежність від імпорту та забезпечити конкурентноспроможність української сільгосппродукції на світовому ринку;

– врахування ключових факторів для активізації інвестиційного процесу в аграрному секторі: стратегічний напрямок розвитку, тактика реалізації інвестицій та інвестиційний клімат;

– реалізація організаційно-економічних заходів інвестиційного розвитку аграрних підприємств, спрямованих на залучення додаткових інвестицій та стабілізацію виробництва.

Розробка комплексу заходів для кожного аграрного підприємства для залучення інвестицій за рахунок внутрішніх джерел: збільшення обсягів виробництва, поліпшення якості продукції та підвищення ефективності виробництва.

Впровадження цих заходів дозволить:

– підвищити інвестиційну привабливість аграрного сектору України;

– збільшити обсяги інвестицій в аграрний сектор;

– забезпечити сталий розвиток українського агропромислового комплексу;

– підвищити конкурентноспроможність української сільгосппродукції на світовому ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Іщенко І. С. Ризики інвестиційних проектів. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2018. № 5 (90). С. 91–98.
3. Калетнік Г. М., Козяр Н. О. Стратегічні підходи до інвестування аграрного сектору України в сучасних умовах розвитку АПК. *Економіка АПК*. 2020. № 12. С. 81–89.
4. Гарбар Ж. В. Інноваційна складова експортного потенціалу переробних підприємств АПК. *Slovak international scientific journal*. 2020. № 43. Vol. 2. Р. 9–18.
5. Гонтарук Я. В. Перспективні напрями розвитку переробних підприємств АПК в умовах інтеграції у світовий економічний простір. *Економіка, фінанси, менеджмент : актуальні питання науки і практики*. 2019. № 7 (47). С. 122–133.
6. Купчук І. М., Гонтарук Я. В., Присяжнюк Ю. С. Перспективи підвищення рівня енергетичної автономії переробних підприємств АПК України за рахунок виробництва біогазу. *Техніка, енергетика, транспорт АПК*. 2022. № 3 (118). С. 59–73. DOI: 10.37128/2520-6168-2022-3-8
7. Березюк С. В., Гонтарук Я. В., Ясінська Б. О. Забезпечення продовольчої безпеки держави в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск 47. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-44>

8. Гонтарук Я. В., Мазур К. В. Стратегічні напрямки розвитку переробних підприємств АПК на інвестиційно-інноваційній основі. *Slovak international scientific journal*. 2020. № 43. Р. 18–28.
9. Білик Р. С. Інноваційно-інвестиційний потенціал національних економік в умовах глобальної конкуренції: монографія. Чернівці : Технодрук, 2019. 603 с.
10. Мельник В., Погріщук О. Інвестиційне забезпечення аграрного сектору: розширення можливостей для України. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2019. № 3. С. 23–34.
11. Бойко А. В. Інвестиційний потенціал регіонів України: проблеми теорії та практики. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2010. Вип. 26 (1). С. 25–33.
12. Гонтарук Я. В., Ясінська Б. О. Оцінка біоенергетичного потенціалу Ілінецької територіальної громади. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. № 8(08). С. 242–247. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-120>

REFERENCES:

1. Ofitsiyni sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy [The State Statistics Service of Ukraine]. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].
2. Ishchenko I.S. (2018) Ryzky investytsiinykh proektiv [Risks of Investment Projects]. *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli – Scientific Bulletin of the Poltava University of Economics and Trade*, vol. 5 (90), pp. 91–98. [in Ukrainian].
3. Kaletnik G. M., Koziar N. O. (2020) Stratehichni pidkhody do investuvannya ahrarnoho sektoru Ukrainy v suchasnykh umovakh rozvytku APK [Strategic approaches to investing in the agricultural sector of Ukraine in modern conditions of agro-industrial complex development]. *Ekonomika APK*, no. 12(314), pp. 81–89. DOI:10.32317/221-1055.202012081 [in Ukrainian].
4. Harbar Zh. V. (2020). Innovatsiina skladova eksportnoho potentsialu pererobnykh pidpriemstv APK [An innovative component of the export potential of agricultural processing enterprises]. *Slovak international scientific journal*, № 43, vol. 2, pp. 9–18. [in Slovakia].
5. Hontaruk Ya.V. (2019). Perspektyvni napriamy rozvytku pererobnykh pidpriemstv APK v umovakh intehratsii u svitovy ekonomichniy prostir [Prospective directions for the development of agricultural processing enterprises in the conditions of integration into the global economic space]. *Ekonomika, finansy, menedzhment : aktualni pytannia nauky i praktyky*, vol. 7 (47), pp. 122–133 [in Ukrainian].
6. Kupchuk I. M., Hontaruk Ya. V., Prysiazhniuk Yu. S. (2022). Perspektyvy idvyshchennia rivnia enerhetychnoi avtonomii pererobnykh pidpriemstv APK Ukrainy za rakhunok vyrobnytstva biohazu [Prospects for increasing the level of energy autonomy of processing enterprises of the agro-industrial complex of Ukraine due to biogas production]. *Tekhnika, enerhetyka, transport APK*, vol. 3 (118), pp. 59–73. DOI: 10.37128/2520-6168-2022-3-8 [in Ukrainian].
7. Bereziuk S. V., Hontaruk Ya. V., Yasinska B. O. (2023). Zabezpechennia prodovolchoi bezpeky derzhavy v umovakh voiennoho stanu [Ensuring food security of the state under martial law]. *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 47. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-44> [in Ukrainian].
8. Hontaruk Ya. V., Mazur K. V. (2020). Stratehichni napriamky rozvytku pererobnykh pidpriemstv APK na investytsiino-innovatsiinii osnovi [Strategic directions for the development of agro-processing enterprises on an investment-innovative basis]. *Slovak international scientific journal*, no. 43, pp. 18–28 [in Poland].
9. Bilyk R. S. (2019). Innovatsiino-investytsiinyi potentsial natsionalnykh ekonomik v umovakh hlobalnoi konkurentsii [Innovation and investment potential of national economies in conditions of global competition]: monohrafiia. Chernivtsi : Tekhnodruk, 603 p. [in Ukrainian].
10. Melnyk V., Pohrishchuk O. (2019). Investytsiine zabezpechennia ahrarnoho sektoru: rozshyrennia mozhlyvostei dlia Ukrainy [Investment support of the agricultural sector: expanding opportunities for Ukraine]. *Visnyk Ternopilskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu*, vol. 3, pp. 23–34. [in Ukrainian].
11. Boiko A.V. (2010). Investytsiinyi potentsial rehioniv Ukrainy: problemy teorii ta praktyky [Investment potential of regions of Ukraine: problems of theory and practice]. *Zbirnyk naukovykh prats Cherkaskoho derzhavnogo tekhnolohichnoho universytetu. Serii: Ekonomichni nauky*, vol. 26 (1), pp. 25–33. [in Ukrainian].
12. Hontaruk Ya.V., Yasinska B.O. (2023) Otsinka bioenerhetychnoho potentsialu Ilinetskoï terytorialnoi hromady [Assessment of the bioenergy potential of the Ilinets territorial community]. *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka*, vol. 8(08), pp. 242–247. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-120> [in Ukrainian].